

**Antoninus Diana Panormitanus, Clericus Regularis, Doctor
Celeberrimus, Coram S. D. N. Alexandro VII. Episcoporum
Examinator, & Sancti Officij Regni Siciliae Consultor,
Coordinatus, Seu Omnes ...**

Diana, Antonino

Lugduni, M. DC. LXXX.

177. An si Sacerdos dicat Missam in Altari non consecrato, remaneat
Altare consecratum? Et an possit Sacerdos celebrare in Calice, & Patena
nondum consecratis, & cum vestibus non benedictis, si alius ...

[urn:nbn:de:hbz:466:1-76405](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-76405)

Ref. 130. & signanter in primis §§.

liorem: at ego addo, quod probabilem illam etiam vocavit ex adversariis Gabriel Vasq. nam in 3. p. q. 83. art. 2. disp. 233. c. 3. n. 3. 2. contrariam sententiam, quam ipse tenet, vocat tantum probabiliorem. Ergo secundum Vasquez, sententia Egidij est probabilis. Ad argumentum Pitigiani in principio positum, respondetur, quod illa noua deauratio censetur consecrata, hoc ipso quo consecratae additur.

RESOL. CLXXVI.

An qui celebrat in Calice non consecrato, vel ligneo, prater peccatum mortale, incurrat aliquam poenam? Et an Calix, qui modicissimum foramen habebat in fundo cuppe, quod tamen promiserat artifex ita artificiosè concinnare, ut vix prateritus defectus apparere posset, idque sine ulla Calicis immutatione, an inquam, in tali casu consecrationem amiserit? Ex p. 11. tr. 8. & Misc. 8. Ref. 31.

Sup. doctrina contenta in primis sex lin. huius Ref. lege Resol. post prateritam, & alias eius primæ not. quamvis nõ dicant plenè sup. hoc.

§. 1. **A**D hoc dubium negatiuè respondet doctus P. Tamburinus opus. de sacrificio Missæ, lib. 1. cap. 1. §. 3. num. 1. cum seq. vbi probat, peccatum mortale committi à celebrante in Calice, vel patena non consecratis, quia fit contra præceptum in re graui, certum est. Quare hic solum querimus, an in iure incurrat aliqua poena. Bonacina, sic habet: Contra eum, qui vitur Calice ligneo, aut Calice non consecrato constituta est poena depositionis ab officio, & beneficio, cap. vi. de celebrat. Missar. Hæc Bonacina: quod fortasse sumpsit à Suario, qui sic ait: Et idè in cap. ultimo de celebratione Missarum, deponitur Sacerdos, qui sine sacro Calice consecrauerit.

2. Sed amabo te, adeamus prædictum caput vltimum, & videamus quid Episcopo Prixiensi scribat in illo Honorius Tertius: Lituas (inquit) recipimus, continentes quod cum super excessibus Presbyteri Ecclesiæ Sanctæ Brigidæ inquireres, confessus est, quod cum quadam die hostiam, & calicem non haberet, in pane fermentato, & scypho ligneo Missarum solemniam celebrare præsumpsit. Et infra. Intellecto iterum, quod prædicta Ecclesia per malitiam dicti Presbyteri multipliciter hædebatur, inquisitionis officium iterans, ex eius confessione inuenisti, quod idem sine igne sacrificabat, & aqua. Cùm igitur vel ex aperta malitia, vel nimia desipientia peccasse probetur, mandamus, quatenus officio, & beneficio perpetuo ipsum priues. Hæc Honorius.

3. Vbi vides primò, hanc non esse poenam vniuersalem, sed illi peculiari Presbytero inflictam. Secundò, esto eiusmodi poenam velis extendere ad omnes; certè ad omnes similiter delinquentes. At si bene notas, ut notauit ibidem Glossa, Sacerdos ille quatuor peccata commisit. Primò celebravit in pane fermentato, quod non licet in Ecclesia Occidentali. Secundò in scypho ligneo. Tertiò sine igne, hoc est, sine candelis accensis. Quartò sine aqua, vino consecrando commiscenda erat; & contra hos omnes excessus, illa poena priuationis officij, & beneficij fulminatur à Pontifice. Quomodo ergo ad celebrantem in Calice non consecrato tantum, extendere velis? Tertiò, licet qui in scypho ligneo celebravit, supponatur in vase non consecrato celebrasse, & licet item supponamus, in hoc Sacerdotem illum duntaxat, & non in alijs deliquisse, certè, quis non videt minus esse in Calice auro, vel argenteo non consecrato celebrare, de quo casu nos loquimur; quam celebrare in ligneo scypho non consecrato? Cum igitur paria peccata non sint, cur pari poena puniantur? Hucusque Tamburinus.

4. Sed ego non audeo discedere ab affirmatiua sententia Doctorem, quam nouissimè tenet Decretalis de Sacrament. tom. 1. tract. 5. disp. 4. dub. 9. n. 17. vbi sic ait: Contra eum autem, qui vitur Calice ligneo, aut non consecrato, constituta est poena depositionis ab officio, & beneficio, cap. vltim. de celebr. Missar. in quo Episcopus non potest dispensare, eum sit superior Papa. Ita ille, cui adde Franciscum Lugo de Sac. lib. 5. cap. 8. q. 2. n. 6.

5. Sed hic incidenter queramus, quid dicendum de quodam Calice, qui modicissimum foramen habebat in fundo cuppe, quod tamen promiserat artifex ita artificiosè concinnare, ut vix prateritus defectus apparere posset, idque sine ulla Calicis immutatione? an inquam in tali casu consecrationem amiserit? Et affirmatiuè respondeo cum Tamburino ubi sup. §. 5. n. 1. quia propter illud foramen, vnde sanctissimæ species exudabant, aptum nequaquam remanebat ad sacrificium. Sed tu cogita quid dicendum si foramen factu fuisset in medio, vel principio calicis, nam in tali casu videtur absolutè ineptum remanere ad sacrificium. Ergo.

RESOL. CLXXVII.

An si Sacerdos dicat Missam in Altari non consecrato, remaneat Altare consecratum?

Et an possit Sacerdos celebrare in Calice, & Patena nondum consecratis, & cum vestibus non benedictis, si alius Sacerdos bona fide cum ipsis antea celebravit?

Et quid etiam, si Sacerdos celebrasset mala fide? Idem asseritur de Patena, de Corporali, de Pice, de Custodia, seu Sphæra immediatè tangentibus sancta species. Idem de Ecclesia violata, quod reconsecratur, nempe sacrificium Missæ ibi celebratum. Ex p. 9. tr. 7. & Misc. 2. Ref. 18.

§. 1. **A**ffirmatiuè ex Pasqual. respondet Bordonum, tom. 2. resol. 83. n. 19. tum ex D. Chrysol. mil. 20. in 2. ad Corin. ibi: Lapis quidem natura est sanctum autem fit quoniam Corpus accipit Christi. Sed tunc lapis, seu altare dicitur accipere Corpus Christi, quando in eo celebratur: ergo celebratione consecratur: tum quia consecratur altare, ut receptione virtutis spiritualis reddatur aptum ad diuinum cultum: sed magis redditur aptum per contactum Corporis Christi, quàm per verba formalia consecrationis: ergo celebratione consecratur; non enim minus operatur factum, imò plusquam verbum, & non tantum, s. s. rem ratam habet.

2. Nota ex dictis Bordonum, ubi sup. n. 5. aduersus Dominum meum de Lugo, docere, me citato, quod si aliquis diceret Missam in Calice non consecrato, Calix consecratus maneret: quod etiam prater Doctores à me alibi in mei fauorem adductos, tenet hanc sententiam ex Soc. I. E. su. P. Ant. de Elcobar in Theol. moral. tr. 1. exam. 1. præc. 1. Eccles. 4. n. 95. vbi sic ait: Adde posse Sacerdotem celebrare in Calice, & Patena nondum consecratis, & cum vestibus nondum benedictis, si alius Sacerdos bona fide cum ipsa interea celebravit, quia in prima celebratione iam fuerunt consecrata. Ita ille. At Bordonum ubi sup. tenet hanc sententiã, etiam si Sacerdos celebrasset mala fide, quod etiam docet Eman. S. à verb. Eccles. n. 19. quia consecratur non consecratus, & consecratur non consecratus, bona, aut mala fides Calicem non consecrat aut consecrat, sed Sanguis, & Corpus Iesu Christi in ipso, & Patena ministrat: & sicut Sacerdos ad huiusmodi rituale consecrationem nihil confert, cùm tota pertinet ad consecrationem Sacramenti, ita neque illius bonum.

na, vel mala fides obesse, vel prodesse potest huiusmodi sacrationi, per quam Calix effectus est aptum vas, & sanctum ad huiusmodi ministerium. Nota etiam, quod post hæc scripta inveni nostram sententiam contra Eminentiss. Lugo docere etiam Nald. in *Sum. verb. Ecclesia, num. 24.* & me citato, Polach in *Aphor. carem. Missæ, fol. 32. n. 4.* & fol. 374. n. 2. & me etiam citato, Elig. Bass. in *Flor. Theol. mor. verb. Missæ, 5. n. 2.* unde nostræ sententia remanet satis probabilis, quam nouissimè approbat ex Soc. Pelliz. in *Man. Reg. tom. 2. tr. 8. c. 6. sect. 3. n. 101.* & me citato Ioan. Henric. in *q. pract. sect. 22. q. 13.* Non nego tamen, sententiam Card. Lugo esse satis probabilem, quam nouissimè tuetur Leand. de *Sacram. tom. 1. tr. 8. disp. 7. q. 31.* Sed in mei fauorem vide etiam Baunym in *Theol. mor. 10. 1. tract. 6. q. 13.*

3. Post hæc autem scriptis mandata, legi Tamburinum *Opusc. de Sacrific. Missæ, lib. 1. cap. 1. §. 4. n. 1.* & segg. docentem, me citato, probabilem esse nostram sententiam, asserentem, Calicem, & Vestes remanere consecratis, & benedictis, si in illis non consecratis, & non benedictis, aliquis Sacerdos sacrificaret, etiam (addit ipse) si mala fide celebret in illis. Idem asserit de Patena, de Corporali, de Pixide, de Custodia, seu Sphæra, immediatè tangentibus sacras species: putat enim, omnia supradicta acquirere sufficientem consecrationem, seu benedictionem, eo ipso, quod in illis sacra ministeria exhibentur, quia iam contingunt suo modo à Sanctissimo Christi Corpore, unde omnis benedictio promanet: & licet Calix, v.g. deputetur ad Sacrificium per consecrationem factam ab habente potestatem, quod Sacri Canonès semper requirere videntur; tamen æquiualeat, in d' eminenter, talis deputatio habetur per sacratissimum contactum Corporis Christi. Idem etiam putat probabiliter de Ecclesia violata; reconciliari, nempe, per Sacrificium Missæ ibi celebratum. Et respondet ad argumenta, quæ in contrarium satis etiam probabiliter adduxit Eminentiss. Dom. meus Cardin. de Lugo, quem nouissimè nominat contra me sequitur Dicastillus de *Sacram. tom. 1. tract. 5. disp. 4. dub. 9. n. 198.* Sed aduersus viros doctissimos, præter Authores citatos, oppono alium virum non minus doctum, P. Ægidium Coninch de *Sacram. q. 66. art. 2. dub. vnic. n. 15. ubi sic asserit: [Licet Patres dicant, Christum sanctificasse aquas, usque eam vim dedisse suo contactu, dum baptizaretur; non instituit autem eo contactu suum Baptisimum, sed Baptisimum Ioannis suscepit: moraliter tamen aquas consecrauit, (sicut contactu Sanguinis consecratur Calix, si quis celebret in non consecrato;)] usque dictam vim meruit. Ita ille, & iterum ego. Vtraque igitur sententia sua non caret probabilitate, vt diximus.*

RESOL. CLXXVIII.

An in consecratione Altaris loco Reliquiarum possit apponi frustulum corporalis?
Et an pro Altari fixo sit necessarium in eius consecratione appositio Reliquiarum?
Et an pro communicando infirmo, ne decedat sine Viatico possit Sacerdos celebrare sine vestibus sacris, & sine Altari, hoc est Ara consecrata, vel an hoc concedatur ad vitandum mortem tantum?
De Sacerdote non ieiuno non est dubitandum in predicto casu, quod potest celebrare ad dandum moribundo Viaticum. Ex p. 11. tr. 6. & Misc. 6. Ref. 25.

§. I. Discrepant Doctores, & maximè pro Altari fixo sit necessaria in eius consecratione ap-

positio Reliquiarum. Thomas Hurtadus *var. tom. 1. tract. 2. cap. 6. ref. 23. n. 254.* Scortia de *Sacrific. Missæ, lib. 2. cap. 14. n. 4.* & alij affirmant. Sed negatiuè respondendum est. Sic docent Panormitanus, *cap. 1. de Consecrat. Eccles. n. 2. Suarez disp. 81. sect. 5.* Ægidius de Coninch *q. 83. art. 3. dub. 2. n. 241.* Valq. *disp. 233. cap. 2. n. 16.* Layman *lib. 5. sum. tractat. 5. cap. 5. num. 8.* Franciscus Lugo de *Sacram. tom. 2. lib. 5. cap. 7. q. 1. n. 11.* Dicastillus de *Sacram. tom. 1. tr. 5. disp. 4. dub. 9. n. 146.* Gaspar Hurtadus de *Sacram. disp. 4. difficult. 8.* Auerfa de *Sacram. Euchar. q. 11. sect. 13.* Leander de *Sacram. 2. tract. 8. disp. 7. q. 6.* cum aliis. Verùm gratis admissio, quod antiquo tempore fuerit præceptum ne vllum altare consecraretur absque reliquiis Sanctorum in ipso inclusis, dicendum necessariò est consuetudine abrogatum esse. Etenim Altaria ita multiplicata sunt ex necessitate, vt vix pro tot Altaribus reliquie certæ Sanctorum possint inueniri; nulla igitur est obligatio includendi ibi reliquias. Neque obstat Ecclesiam in Introitu Missæ orare Dominum per merita Sanctorum, quorum reliquie ibi sunt, quia intelligi debet conditionaliter, si ibi sint, præstat enim hunc sensum: *Oramus te Domine per merita Sanctorum tuorum, quorum reliquie hic sunt*, id est quorum reliquie, hic fuerint, & omnium Sanctorum. Ita Palaua *tom. 4. tr. 22. punct. 9. n. 5.*

2. His suppositis, an si quis veller stare in opinione asserente reliquias necessariò requiri in consecratione Altaris, quaeritur an loco ipsarum possit apponi frustulum corporalis: Et affirmatiuè respondet Thomas Hurtadus *ubi supra, tract. 2. cap. 6. ref. 24. num. 262.* Probat hoc ex facto Leonis Primi, qui vt ex Panormitano, Syluester *verb. Altare num. 4.* & Tabiena, *num. 6.* referunt, ad consecrationem cuiusdam Ecclesie dedit partem Corporalis, & Corporis Christi, vt loco reliquiarum poneretur. Quare summus Pontifex Leo dedit partem Corporalium, vt loco Reliquiarum poneretur, & declarauit Corporale summam esse Reliquiam, si enim vestes & indumenta alicuius Sancti & Crux Christi ex contactu habentur, & sunt Reliquie, quæ in magna habentur veneratione, & in consecratione Ecclesie, vel Altaris poni possunt; cum corporalia tangant Corpus Christi verum, absque dubio magna est reliquia. Deinde si frustulū illius sindonis, quo Corpus Christi mortuum inuolutum fuit pro magna Reliquia habemus, quis dubitat quod in consecratione Altaris loco Reliquiarum possit constitui, vt qui Corpus Christi viuum tangit, & continet, estque Corporis Christi in Altare indumentum: ergo etiam non est minori veneratione digna, non quidem solum proferet significationem quam habet, sed etiam propter contactum. Hæc omnia Hurtadus.

3. Sed licet ingeniosè excogitata sint, mihi verò non placent; nam Corporalia licet tractari debeant cum reuerentia, & idèd à laicis non tangenda, vel ab aliis nisi à Diacono lauanda; tamen nunquam in Ecclesia Dei tanquam Reliquie habita, & æstimata sunt, nec tanquam reliquie populo exposta ad adorandum. Nec obstat argumentum Patris Hurtado de instrument. Passionis Christi, & de S. Sindone: nam dicta instrumenta habuerunt contactum physicum Corporis Christi, & idèd tanquam Reliquie Ecclesia adorat & proponit, quod dici non potest de Corporali. Et idèd si aliqua particula casu super Tapedum v.g. ceciderit, certum est, quod nemo diceret quod illa pars Tapedi, quæ tergit Corpus Christi esset tanquam Reliquia habenda, & æstimanda, & posse apponi in consecratione Altaris: sed vt dicit Rubrica post absolutionem remaneret vt prius destinata ad solitos vsus. Et licet Corporalia benedicantur,